

FELJTONI

ISPIS

Hrvatsko katoličanstvo danas: Između tradicionalizma i suvremenih izazova (8/9)

FOTO: IGOR KRALJ / PIXELL // POGLED NA ZAGREBAČKU KATEDRALU I ZASTAVU HRVATSKE

ZAGREB (JKA) 25.11.2025. / 21:00

Serijal „Kršćanstvo i Hrvatska: 1100 godina duhovnog naslijeđa i identiteta“ kroz 9 članaka istražuje kako je kršćanstvo, tijekom više od jedanaest stoljeća, oblikovalo hrvatski identitet, kulturu i društvo. Povodom 1100. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva, autor mr. sc. Ante Mateša donosi presjek duhovnog naslijeđa koje je ostavilo dubok trag u povijesti naroda – od krundibi i glagoljice, preko pojedinaca vjere i crkvene diplomacije, pa sve do izazova današnjice i pitanja uloge kršćanstva u budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda.

Crkva u tranziciji (1990. - danas)

Nakon što je međunarodnim priznanjem Hrvatske i završetkom Domovinskog rata prestala njezina primarna uloga nacionalne kohezije i legitimacije države, Katolička crkva ušla je u novu, složenu fazu djelovanja. Prelaskom iz postkomunističke tranzicije u stabilnu demokraciju i članstvo u Europskoj uniji, fokus Crkve pomaknuo se s političke podrške neovisnosti na artikulaciju društvenih i kulturnih vrijednosti, koja svoju kulminaciju postiže u pitanjima dostojanstva osobe i ljudskog života.

Suvremeno hrvatsko katoličanstvo, suočeno s globalizacijom, ubrzanom sekularizacijom i kulturnom raznolikošću, stoji pred izazovom pronalaska adekvatnog suvremenog izričaja kojim će neprolazne istine svoje tisućljetne predaje prenijeti u novo doba.

Ugovori sa Svetom Stolicom i institucionalni položaj

Pravni temelj za djelovanje Crkve u Republici Hrvatskoj uspostavljen je potpisivanjem i ratifikacijom četiri Ugovora između Svete Stolice i Republike Hrvatske (tzv. Konkordata) krajem 1990-ih godina. Ovi ugovori osigurali su institucionalnu autonomiju Crkve u obavljanju njezina poslanja te su regulirali pitanja od zajedničkog interesa, poput pravnog priznavanja crkvenih brakova i osiguranja vjeronauka u javnim školama.

Kada je riječ o financiranju, ugovorno je uređeno pravo Crkve na naknadu zbog imovine nacionalizirane u doba komunizma. Financiranje se temelji na povijesnom kontinuitetu i međunarodnim obvezama, osiguravajući tako obavljanje njezine važne javne službe – od skrbi za kulturna dobra do karitativnog rada. Sekularističke kritike vezane uz utjecaj Crkve i proračun treba promatrati u kontekstu uloge koju Crkva, kao najveća i povijesno najvažnija vjerska zajednica, ima u hrvatskom društvu, a ugovori su rezultat međunarodnog dijaloga i povijesnog prava.

Uspostavom tog pravnog okvira stvoreni su uvjeti za nesmetano obavljanje njezine duhovne i pastoralne službe te posljedično, za jačanje unutarnje duhovne dinamike i aktivizma laika u društvu.

Novi oblici evangelizacije: Angažman laika (pastoral mladih, molitvene i karizmatičke zajednice)

Fenomen koji najznačajnije obilježava današnje hrvatsko katoličanstvo jest procvat laičkih inicijativa, udruga i pokreta koji djeluju izvan tradicionalnih župnih okvira. Ta vitalnost laika predstavlja temelj transformacije Crkve.

Rad s mladima dobio je novu dinamiku, pri čemu su iznimno aktivne redovničke zajednice. Salezijanci, primijenujući odgojna načela don Bosca, posebno su istaknuti u pastoralu mladih i studenata, oblikujući snažna duhovna žarišta. Također, djeluju i organizacije poput Studentskog katoličkog centra (SKAC) koje kroz volonterstvo i edukaciju privlače velik broj mladih laika.

Duhovnost se snažno širi kroz brojne molitvene i karizmatičke zajednice koje nude osobno iskustvo vjere. Danas su te zajednice u Hrvatskoj okupljene pod okriljem međunarodne službe CHARIS (Catholic Charismatic Renewal International Service – Međunarodna služba Katoličke karizmatičke obnove), koja promiče jedinstvo karizmatičkih izraza.

Najznačajniji impuls duhovnom životu daju karizmatičko-evangelizacijske zajednice poput Božje pobjede, Nanovo rođenih, Molitvene zajednice Srce Isusovo i Dobrog Pastira, čije je težište rada usmjereno na evangelizaciju, formaciju mladih te javno svjedočenje osobnog iskustva vjere.

Paralelno, molitvenu i duhovnu obnovu nude mjesta trajne osobne i zajedničke molitve poput Doma molitve Slavonki Brod, dok studentske molitvene inicijative jačaju duhovnost među budućim intelektualnom elitom.

Ove zajednice svjedoče o želji vjernika za dubokim i osobnim odnosom s Bogom te su ključne za održavanje dinamičnosti i predanosti unutar Crkve, ali i izvan nje.

Suočavanje s izazovima identiteta i vrijednosti

Crkva u Hrvatskoj ustrajna je u obrani i promicanju temeljnih kršćanskih i obiteljskih vrijednosti u javnom prostoru, pri čemu su glavna područja angažmana definicija braka, zaštita ljudskog života od začeca do prirodne smrti (bioetika) i uloge obitelji.

U dijelu vjerničke i crkvene javnosti postoji percepcija rasta pritiska i napada na kršćanske vrijednosti u javnom prostoru. Crkveni predstavnici i vjernici upozoravaju na pokušaje marginalizacije kršćanskog svjetonazora u medijima i dijelu društvenog života, što se često interpretira kao novi oblik progona uvjerenja. Crkva naglašava da obrana tih vrijednosti nije nazadnost, već je zaštita vrijednosnog sustava koji je povijesno oblikovao identitet hrvatskog naroda i europske civilizacije.

Društveni angažman i demografija

Uz svoj temeljni pastoralni rad, Crkva i dalje obavlja neprocjenjivu ulogu kroz svoju humanitarnu mrežu, prvenstveno kroz Caritas, koji je glavni nositelj socijalne i humanitarne skrbi u državi.

Posebno je važno istaknuti angažman u borbi protiv demografskih izazova. Iako je iseljavanje i starenje stanovništva utjecalo na župne zajednice, snažan odgovor dolazi od laičkih inicijativa koje su u velikom duhu pronatalitetne (Hod za život). Organizirajući edukaciju, savjetovanje i pružajući duhovnu, psihološku i materijalnu potporu mladim obiteljima i majkama, Crkva, posredstvom laika, izravno doprinosi poticanju života i ulaže u ostanak hrvatskoga naroda.

NAJNOVIJE

- 11:40 Hrvati u Peru proslavili 1100. obljetnicu Hrvatskog Kraljevstva i 40 godina pastoralne...
- 11:36 Priopćenje o susretu vjernika župe Mostarski Gradac s biskupom Pačićem
- 11:22 Obilježena 105. obljetnica smrti sluge Božjega biskupa Mahničica
- 10:21 Biskup Martinović primio članice Regionalne uprave Klanjateljica Krvi Kristove
- 10:18 Održan adventski koncert zborova Dubrovačke biskupije
- 10:01 Krštenje petog djeteta obitelji Kajfeš
- 08:32 Predbožićni posjet povjerenstava HRK-a socijalno-karitativnoj ustanovi u Krizevcima
- 08:32 Nadbiskup Hranic krstio peto dijete obitelji Lovrinčević
- 08:12 Proslavljena Nedjelja Caritasa, prva obljetnica biskupskog ređenja i podjela službe akolitata u...
- 08:07 Biskup Huzjak čestitao blagdan Hanuke

NAJAVE

Danas Sutra Ostalo --

Proslave spomendan s. Marije Jule Ivanišević i njezinih susestara – Drinskih mučenica u BiH, Hrvatskoj i Sloveniji – BiH/Hrvatska/Slovenija

65. obljetnica od stradanja pomoraca na brodu „Petar Zoranić“ - Rijeka

Proslava svetkovine sv. Ivana od Kriza u Karmelu u Brezovici - Zagreb

Susret biskupa Košića s ravnateljima odgojno-obrazovnih ustanova - Sisak

Sprovod fra Franje Ninića - Tuzla

Proslava sv. Marije Krucifikse na dubrovačkim Pilama - Dubrovnik

Nadbiskup Križić kod sestara Ančela na blagdan sv. Marije Krucifikse di Rose - Split

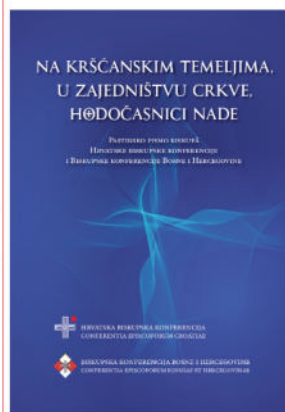
Svetkovina sv. Ivana od Kriza u Karmelu sv. Josipa - Breznica Bakarska

Spomendan bl. Jule Ivanišević u Starom Petrovom Selu - Staro Petrovo Selo

Dani službenice Božje Marije Krucifikse kozulic u Zagrebu - Zagreb

Adventski program „Služba riječi uz paljenje svijeća na adventskom vijencu“ - Dubrovnik

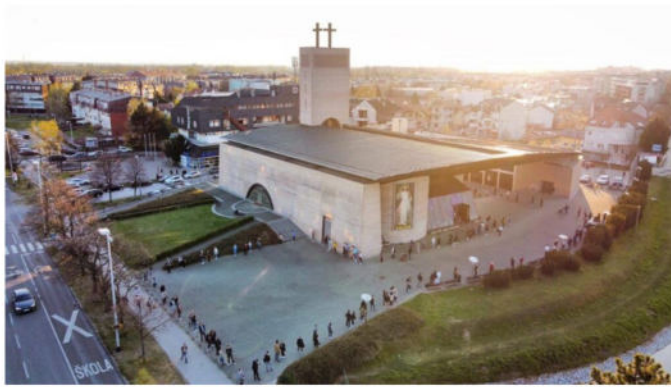
Izvedba glazbeno-scenske adaptacije djela „Božićna priča“ - Zagreb / Novska

Zaključak: Kulturna i društvena važnost

Hrvatsko katoličanstvo danas je dinamičan prostor u kojem se preklapaju snažna povijesna tradicija i novi oblici laičkog aktivizma. Crkva u Hrvatskoj ostaje najvažnija društvena i identitetska instanca. Njezin utjecaj temelji se primarno na duhovnoj, kulturnoj i društvenoj snazi, kao i na širokoj mreži aktivnih laika koji su ključni za prenošenje vjere u moderno doba.

U suočavanju sa suvremenim sekularnim svijetom, njezin središnji zadatak ostaje pronalaženje novog, autentičnog jezika za prenošenje vjere u javnom prostoru, njegujući pritom svoje tisućljetne korijene.

Autor: Ante Mateša (ante.matesa@hkm.hr)

* Tekst je objavljen uz finansijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa poticanja novinarske izvrsnosti. Dovoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena autora.

Krunidba i krst: Kršćanstvo kao temelj hrvatske državnosti (1/9)

Serijal „Kršćanstvo i Hrvatska: 1100 godina duhovnog naslijeđa i identiteta“ kroz 9 članaka istražuje kako je kršćanstvo, tijekom više od jedanaest stoljeća, oblikovalo hrvatski identitet, kulturu i društvo. Povodom 1100. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva, autor mr. sc. Ante Mateša donosi presjek duhovnog naslijeđa koje je ostavilo dubok trag u povijesti naroda – od krunidbi i glagoljice, preko pojedinaca vjere i crkvene diplomacije, pa sve do izazova današnjice i pitanja uloge kršćanstva u budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda.

Glagoljica: Pismo koje je čuvalo vjeru i narod (2/9)

Serijal „Kršćanstvo i Hrvatska: 1100 godina duhovnog naslijeđa i identiteta“ kroz 9 članaka istražuje kako je kršćanstvo, tijekom više od jedanaest stoljeća, oblikovalo hrvatski identitet, kulturu i društvo. Povodom 1100. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva, autor mr. sc. Ante Mateša donosi presjek duhovnog naslijeđa koje je ostavilo dubok trag u povijesti naroda – od krunidbi i glagoljice, preko pojedinaca vjere i crkvene diplomacije, pa sve do izazova današnjice i pitanja uloge kršćanstva u budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda.

Katoličanstvo kao identitet naroda kroz stoljeća (3/9)

Serijal „Kršćanstvo i Hrvatska: 1100 godina duhovnog naslijeđa i identiteta“ kroz 9 članaka istražuje kako je kršćanstvo, tijekom više od jedanaest stoljeća, oblikovalo hrvatski identitet, kulturu i društvo. Povodom 1100. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva, autor mr. sc. Ante Mateša donosi presjek duhovnog naslijeđa koje je ostavilo dubok trag u povijesti naroda – od krunidbi i glagoljice, preko pojedinaca vjere i crkvene diplomacije, pa sve do izazova današnjice i pitanja uloge kršćanstva u budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda.

Doprinos Katoličke Crkve obrazovanju i kulturi u Hrvatskoj (4/9)

Serijal „Kršćanstvo i Hrvatska: 1100 godina duhovnog naslijeđa i identiteta“ kroz 9 članaka istražuje kako je kršćanstvo, tijekom više od jedanaest stoljeća, oblikovalo hrvatski identitet, kulturu i društvo. Povodom 1100. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva, autor mr. sc. Ante Mateša donosi presjek duhovnog naslijeđa koje je ostavilo dubok trag u povijesti naroda – od

krunidbi i glagoljice, preko pojedinaca vjere i crkvene diplomacije, pa sve do izazova današnjice i pitanja uloge kršćanstva u budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda.

IKA

Pojedinci vjere i njihov doprinos oblikovanju identiteta hrvatskog naroda (5/9)

Serijal „Kršćanstvo i Hrvatska: 1100 godina duhovnog naslijeđa i identiteta“ kroz 9 članaka istražuje kako je kršćanstvo, tijekom više od jedanaest stoljeća, oblikovalo hrvatski identitet, kulturu i društvo. Povodom 1100. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva, autor mr. sc. Ante

Mateša donosi presjek duhovnog naslijeđa koje je ostavilo dubok trag u povijesti naroda – od krunidbi i glagoljice, preko pojedinaca vjere i crkvene diplomacije, pa sve do izazova današnjice i pitanja uloge kršćanstva u budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda.

IKA

Alojzije Stepinac: Predstavnik patnje naroda i njegovih nadanja (6/9)

Serijal „Kršćanstvo i Hrvatska: 1100 godina duhovnog naslijeđa i identiteta“ kroz 9 članaka istražuje kako je kršćanstvo, tijekom više od jedanaest stoljeća, oblikovalo hrvatski identitet, kulturu i društvo. Povodom 1100. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva, autor mr. sc. Ante

Mateša donosi presjek duhovnog naslijeđa koje je ostavilo dubok trag u povijesti naroda – od krunidbi i glagoljice, preko pojedinaca vjere i crkvene diplomacije, pa sve do izazova današnjice i pitanja uloge kršćanstva u budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda.

IKA

Uloga diplomacije Crkve u borbi za neovisnost Hrvatske (7/9)

Serijal „Kršćanstvo i Hrvatska: 1100 godina duhovnog naslijeđa i identiteta“ kroz 9 članaka istražuje kako je kršćanstvo, tijekom više od jedanaest stoljeća, oblikovalo hrvatski identitet, kulturu i društvo. Povodom 1100. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva, autor mr. sc. Ante Mateša donosi presjek duhovnog naslijeđa koje je ostavilo dubok trag u povijesti naroda – od krunidbi i glagoljice, preko pojedinaca vjere i crkvene diplomacije, pa sve do izazova današnjice i pitanja uloge kršćanstva u budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda.

IKA

Kršćanstvo u budućnosti Hrvatske: Može li vjera još oblikovati nacionalnu viziju? (9/9)

Serijal „Kršćanstvo i Hrvatska: 1100 godina duhovnog naslijeđa i identiteta“ kroz 9 članaka istražuje kako je kršćanstvo, tijekom više od jedanaest stoljeća, oblikovalo hrvatski identitet, kulturu i društvo. Povodom 1100. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva, autor mr. sc. Ante Mateša donosi presjek duhovnog naslijeđa koje je ostavilo dubok trag u povijesti naroda – od krunidbi i glagoljice, preko pojedinaca vjere i crkvene diplomacije, pa sve do izazova današnjice i pitanja uloge kršćanstva u budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda.

IKA

PODIJELI ČLANAK

bioetika božja pobjeda brak brak i obitelj CHARIS demografija Dobri Pastir dom molitve sb Domovinski rat
duhovna obnova Europska unija europske vrijednosti financije globalizacija hod za život
Hrvatska biskupska konferencija (HBK) Hrvatski Caritas hrvatsko iseljništvo javni prostor Karitativni rad
Krišćanstvo u budućnosti Hrvatske i hrvatskoga naroda

PROČITAJTE VIŠE

13.12.2025. / 16:28

Zagreb: Održan 25. humanitarno-promotivni događaj s prodajom božićnih drvaca

11.12.2025. / 17:04

Hrvatski Caritas poziva na središnji promotivno-humanitarni događaj programa „Za 1000 radosti“

11.12.2025. / 08:42

Nedjelja Caritasa

✉ Pošaljite nam prijedlog za vijest ili najavu događaja.

Budi dio naše mreže

Đaljeje kvalitativne vijesti u medijima samo uz prethodno odobrenje uredništva.
Sva prava pridržana © 2018 - 2025 Hrvatska katolička mreža.

OD NA VIŠE